Міністерство освіти і науки України
Міністерство охорони здоров'я України
Національна академія медичних наук України
Всеукраїнська громадська організація «Наукове товариство анатомів, гістологів, ембріологів та топографоанатомів України»
Асоціація патологоанатомів України
Дніпровський державний медичний університет

МАТЕРІАЛИ ДЕВ'ЯТОЇ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ

«ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА СУЧАСНОЇ МОРФОЛОГІЇ»

ЗБІРНИК НАУКОВИХ РОБІТ

6-7 ЛИСТОПАДА 2025 року

м. Дніпро, Україна

УДК 61(063)

Т93 **Теорія та практика сучасної морфології** : матеріали Дев'ятої Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (м. Дніпро, 6-7 листопада 2025 року) / Дніпровський державний медичний університет. – Дніпро: ДДМУ, 2025. – 206 с.

Збірник містить матеріали Дев'ятої Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Теорія та практика сучасної морфології» (м. Дніпро, 6-7 листопада 2025 року), а також реферати наукових статей, опублікованих в журналі «Морфологія» (2025, Том. 19, № 3), який входить до Переліку наукових фахових видань України (категорія Б).

На конференції розглянуті методологія та базові принципи морфологічних досліджень, фундаментальні питання нормальної анатомії та гістології, проведений морфологічний аналіз патологічних процесів, питання ембріології та клітинної біології в нормі та при патології, сучасні морфологічні дослідження в експерименті та клініці, морфологічні дослідження у фармакології та клінічній медицині, питання з історії розвитку вітчизняної та світової морфології, а також оптимізації навчальної діяльності кафедр морфологічного профілю. Значну увагу на конференції присвячено новітнім морфологічним методам і науковим технологіям.

Матеріали конференції можуть бути корисними для широкого кола науковців-морфологів, науково-педагогічних працівників закладів вищої медичної освіти, співробітників науково-дослідних установ, аспірантів, слухачів курсів підвищення кваліфікації, практичних лікарів.

Редколегія не завжди поділяє погляди авторів статей. Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, отриманих даних, ілюстрацій, висновків та інших відомостей. Матеріали подаються в авторській редакції мовою оригіналу.

Відповідальний за випуск – Твердохліб І.В.

Дев'ята Всеукраїнська науково-практична конференція «Теорія та практика сучасної морфології» (Дніпро, 6-7 листопада 2025 року) присвячується 100-річчю від дня народження професора В.І. Архипенка.

© ДДМУ, автори тез доповідей, 2025

Відновлення функцій олігодендроцитів і стимуляція ремієлінізації можуть стати перспективним напрямом терапії, здатним уповільнити прогресування нейродегенерації при ХА.

Література:

1. Chen P, Guo Z, Zhou B (2023): Disease-Associated Oligodendrocyte: New Player in Alzheimer's Disease and CNS Pathologies. Journal of Integrative Neuroscience 22(4):90.

2. Kedia S, Simons M (2025): Oligodendrocytes in Alzheimer's disease pathophysiology. Nature Neuroscience 28(3):446–456.

3. Nasrabady SE, Rizvi B, Goldman JE, Brickman AM (2018): White matter changes in Alzheimer's disease: a focus on myelin and oligodendrocytes. Acta Neuropathologica Communications 6(1):22.

4. Rajani RM, Ellingford R, Hellmuth M, Harris SS, Taso OS, Graykowski D, Lam FKW, Arber C, Fertan E, Danial JSH, Swire M, Lloyd M, Giovannucci TA, Bourdenx M, Klenerman D, Vassar R, Wray S, Sala Frigerio C, Busche MA (2024): Selective suppression of oligodendrocyte-derived amyloid beta rescues neuronal dysfunction in Alzheimer's disease. PLoS Biology 22(7):e3002727.

5. Verkhratsky A., Butt A. Neuroglia: Function and Pathology, 2023, ISBN: 978-0-12-821565-4

6. Yu Y, Chen R, Mao K, Deng M, Li Z (2024): The Role of Glial Cells in Synaptic Dysfunction: Insights into Alzheimer's Disease Mechanisms. Aging and Disease 15(2):459–479.

7. Zou P, Wu C, Liu TC, Duan R, Yang L (2023): Oligodendrocyte progenitor cells in Alzheimer's disease: from physiology to pathology. Translational Neurodegeneration 12(1):52.

ФОРМА ЯК ПОКАЗНИК ЖИТТЄЗДАТНОСТІ КЛІТИН, ЩО ЗБЕРЕГЛИСЯ ПІСЛЯ ПОСТГІПЕРТОНІЧНОГО ШОКУ

О.Є. Ніпот, П.М. Зубов, Н.А. Єршова, О.О. Чабаненко, Н.М. Шпакова
Інститут проблем кріобіології і кріомедицини НАН України
Харків, Україна

Актуальність. У процесі заморожування-відігріву клітини піддаються осмотичному стресу внаслідок дегідратації та регідратації відповідно. Моделлю цього процесу є постгіпертонічний шок. Всебічна оцінка життєздатності клітин, що збереглися, може включати скринінг форми як один з параметрів, що відображає нормальний фізіологічний стан клітини.

Мета. Оцінка морфології еритроцитів, які були піддані постгіпертонічному шоку, виходячи з даних, отриманих за допомогою протокової цитофлуориметрії.

Матеріали та методи. Еритроцити отримували з донорської крові людини. Постгіпертонічний шок здійснювали ізотермічним перенесенням еритроцитів з гіпертонічного (1,75 моль/л NaCl) у фізіологічний розчин при 0°С. Вимірювання проводили

на протоковому цитофлуориметрі «FACS Calibur» («Becton Dickinson», США).

Результати та їх обговорення. Отримані дані показали порушення бімодального розподілу, характерного для нормальних еритроцитів. Був обрахований індекс сферичності клітин (SphI) (Piagnerelli et al, 2017). Контрольні клітини - 2,46±0,15; еритроцити після постгіпертонічного шоку - 2,11±0,10, що вказує на зростання сферичності клітин.

Висновки. Таким чином, постгіпертонічний шок призводить до зміни фізіологічної форми еритроцитів. Наслідком цього можуть бути порушення здатності до деформації і, як наслідок, мікроциркуляції крові.

ЗМІНИ МАКРОФАГАЛЬНОЇ ВІДПОВІДІ У КЛУБОВІЙ КИШЦІ ЩУРІВ ПІД ВПЛИВОМ ХІМІЧНИХ ХАРЧОВИХ ДОБАВОК

Я.О. Олійніченко, С.М. Білаш, М.О. Олійніченко
Полтавський державний медичний університет
Полтава, Україна

Актуальність. Харчові добавки є невід'ємною складовою сучасного раціону, однак їхній тривалий вплив на імунну систему тонкої кишки досліджено недостатньо. Макрофаги, що визначаються за експресією CD68, відіграють ключову роль у розвитку запальної відповіді та підтриманні місцевого імунного гомеостазу. Саме тому визначення імуногістохімічних змін у клубовій кишці є важливим напрямом дослідження впливу харчових добавок, що потребує подальшого вивчення.

Мета. Оцінка динаміки змін кількості $CD68^+$ клітин у слизовій оболонці клубової кишки щурів на тлі введення глутамату натрію, нітриту натрію та Понсо 4R в комплексі.

Матеріали та методи. Дослідження виконано на 70 статевозрілих білих щурах, яких розподілили на 7 груп: контрольну та шість експериментальних (по 10 тварин у кожній). Щурам контрольної групи вводили фізіологічний розчин. Тварини експериментальних груп отримували перорально розчин харчових добавок; введення здійснювали одноразово протягом 1, 4, 8, 12, 16 та 20 тижнів відповідно. Евтаназію проводили шляхом передозування тіопенталового наркозу з подальшим забором клубової кишки для дослідження. Імуногістохімічний аналіз здійснювали на парафінових зрізах, виготовлених за стандартними методиками. Для виявлення $CD68^+$ клітин застосовували кролячі рекомбінантні первинні антитіла Anti-CD68 (ab303565, Abcam, США) та полімерну систему детекції Mouse/Rabbit PolyVue™ HRP/DAB (Diagnostic BioSystems, США). Оцінку результатів проводили шляхом підрахунку позитивно забарвлених ділянок (коричневе забарвлення ядер різної інтенсивності). Дослідження виконували відповідно до «Європейської конвенції з захисту хребетних тварин, які використовуються в експериментальних та інших наукових цілях» (Страсбург, 1986). Статистичну обробку результатів проводили з використанням пакета програм InStat, достовірними вважали відмінності при $p<0,05$.